

II RIIGIKOGU

7. istungjärk. **Protokoll nr. 208 (25).** 1925. a.

II Riigikogu koosolek 26. märtsil 1925. a.
kell 7.50 min. õhtul.

Kokku on tulnud 80 Riigikogu liiget.

Walitsuse looshis: sõjaminister **J. Soots**, teedeminister **K. Wirma**, töö- ja hoolekandeminister **Chr. Kaarna**, põllutöminister **A. Kerem**, kohtuminister **R. Gabrel**.

P ä e w a k o r d:

1. Wäikemaapidajate rendilepingute pikendamise seaduse muutmise seadus — III lugemisel.

2. Riigiametnikkude ja -teenijate palgaseaduse muutmise seadus — II lugemisel.

3. Riigiteenijate ametsõitude tasuseaduse muutmise seadus — II lugemisel.

4. Kohtumaksude ja -kulude seaduse muutmise ja täendamise seadus — II lugemisel.

5. Riigimaade põlisele tarwitamisele ja omanduseks andmise seadus — üldkommissjoni ettepanek.

6. Petseri maakonnast ehitus- ja küttepuude wäljaweo keelu seadus — II lugemisel.

7. Maanteede seadus — omawalitsuse komisjoni ettepanek.

Koosolekut juhatab esimees **J. Tõnisson**, pärast abiesimees **M. Martna**.

Sekretääri kohal abisekretäär **J. Holberg**, pärast abisekretäär **J. Piiskar**.

Koosolek algab kell 7.55 min.

1. Päewakorra täiendamine. Juhataja **J. Tõnisson**: Awan Riigikogu koosoleku. Päewakorrast langeb wälja I punkt wäikemaapidajate rendilepingute pikendamise seaduse muutmise seadus. Kirjalikult on ette pandud rkl. Wain'i poolt päewakorra-punkt 6-es wõtta punkt 5-ks, see on enne riigimaade põlisele tarwitamisele ja omanduseks andmise seadust. Rkl. Womm'i poolt on ettepanek II punktiks wõtta Wiljandi linna administratiivpiirkonna laiendamise seadus — III lugemisel. Rkl. Oja poolt on ettepanek,

1. Päewakorra täiendamine. Juhataja **J. Tõnisson**: Awan Riigikogu koosoleku. Päewakorrast langeb wälja I punkt wäikemaapidajate rendilepingute pikendamise seaduse muutmise seadus. Kirjalikult on ette pandud rkl. Wain'i poolt päewakorra-punkt 6-es wõtta punkt 5-ks, see on enne riigimaade põlisele tarwitamisele ja omanduseks andmise seadust. Rkl. Womm'i poolt on ettepanek II punktiks wõtta Wiljandi linna administratiivpiirkonna laiendamise seadus — III lugemisel. Rkl. Oja poolt on ettepanek,

wõtta päewakorra I punktiks Tartu ülikooli õppejõudude ja eripalgaliste ametnikkude palgaseaduse muutmise seadus — III lugemisel.

J. Wain (sd.): Ma tähendan oma ettepaneku kohta nii palju, et Petseri maakonnast ehitus- ja küttepuude wäljaweo keelu seadus on ainult mõne paragrahwiline seaduseelnõu, mis ei äratanud maakommisjonis waidlusi, nii et ta ei koormaks ka nüüd päewakorda ja sellepärast wõiks ta enne 5-punkti arutamisele wõtta.

Juhataja **J. Tõnisson**: Panen need ettepanekud hääletamisele. Kõigepealt rkl. Oja ettepanek — wõtta Tartu ülikooli õppejõudude ja eripalgaliste ametnikkude palgaseaduse muutmise seadus — III lugemisel — 1. punktiks. (Hääletatakse.) Nähtawa enamusega on ettepanek wastu wõetud.

Teiseks panen hääletamisele rkl. Womm'i ettepaneku — II punktiks wõtta Wiljandi linna administratiivpiirkonna laiendamise seadus — III lugemisel. (Hääletatakse.) Nähtawa enamusega on ettepanek wastu wõetud.

Kolmandaks panen hääletamisele rkl. Wain'i ettepaneku — päewakorra-punkt 6-es wõtta punkt 5-ks. (Hääletatakse.) Nähtawa enamusega on ettepanek wastu wõetud.

Loen päewakorra wastuwõetud muudatustega wastuwõetuks.

2. Tartu ülikooli õppejõudude ja eripalgaliste ametnikkude palgaseaduse muutmise seadus — III lugemisel. Hariduskommissjoni aruandja **B. Oja** kannab ette ja eraldi hääletamisel wõetakse wastu nähtawa enamusega seaduseelnõu pealkiri ja tekst.

Tartu ülikooli õppejõudude ja eripalgaliste ametnikkude palgaseaduse muutmise seadus.

Riigikogu poolt 8. weebruaril 1923. a. vastu võetud Tartu ülikooli õppejõudude ja eripalgaliste ametnikkude palgaseaduse § 1 märkus 2 muudetakse järgmiselt:

Lisatasu maksmist lubatakse väljamaa õppejõududele kuni 1. juulini 1930. a. tingimusel, kui wahepeal ülikooli õppejõudude normaalpalk ei ole tõstetud väljamaa õppejõududele praegu palgana ja lisatasuna maksetawa summa kõrguseni.

Juhataja **J. Tõnisson**: Asun lõpuhääletamisele. (Hääletatakse.) Nähtawa enamusega on seaduseelnõu lõpuhääletamisel vastu võetud.

Aruandja **B. Oja**: Teen ettepaneku seadus vastu võtta redaktsiooni komisjoni andmata.

Juhataja **J. Tõnisson**: (Hääletatakse.) Nähtawa enamusega on ettepanek vastu võetud.

3. Wiljandi linna administratiivpiirkonna laiendamise seadus — III lugemisel. Omavalitsuse komisjoni aruandja **A. Womm** kannab ette ja eraldi hääletamisel võetakse vastu nähtawa enamusega seaduseelnõu pealkiri ja §§ 1—3.

Wiljandi linna administratiivpiirkonna laiendamise seadus.

§ 1. Wiljandi maakonnast eraldatakse ja viiakse 1. jaanuarist 1925. a. Wiljandi linna administratiivpiirkonda maamõõtjate A. Toom'i ja E. Wolmüller'i poolt 1923. a. walmistatud Wiljandi linna administratiivpiirkonna plaanil punaste paralleeljoontega piiratud linna ümbruse maa-alad järgmises suuruses:

I. Wiljandi wallast:

1. Wiljandi wana linnaosa 45,17 ha.
2. Wiljandi mõisast 589,88 „ 635,05 ha.

II. Pärsti wallast:

1. Kirikumõisast 24,00 ha.
2. Köstrimaa 26,13 „ 50,13 ha.

III. Wana-Wõidu wallast:

1. Wana-Wõidu mõisast 6,16 ha.
2. Kösti weski maast 1,69 „ 7,85 ha.

IV. Uue-Wõidu wallast:

1. Kösti weski maast 0,93 ha.
2. Uue-Wõidu mõisast 98,90 „ 99,83 ha.

V. Wiiratsi wallast:

1. Wiiratsi mõisast 58,31 ha. 58,31 ha.
- K o k k u: 851,17 ha.

§ 2. Nimetatud maa-alad wabastatakse § 1 tähendatud ajast alates kõigist maksudest ja kohustustest maakonna ja waldade heaks ja nende peale laiendatakse linna kohta käiwad seadused ja määrused.

§ 3. Wabariigi Walitsusele tehakse ülesandeks Wiljandi linna administratiivpiirkonna plaan § 1 tähendatud piirides kinnitada ja siseministeriumis alal hoida.

Juhataja **J. Tõnisson**: Asun lõpuhääletamisele. (Hääletatakse.) Nähtawa enamusega on seaduseelnõu lõpuhääletamisel vastu võetud.

4. Riigiametnikkude ja -teenijate palgaseaduse muutmise seadus — II lugemisel. Rahaasjanduse komisjoni aruandja **A. Jõeäär** kannab ette ja nähtawa enamusega võetakse vastu seaduseelnõu pealkiri.

Riigiametnikkude ja -teenijate palgaseaduse muutmise seadus.

Aruandja **A. Jõeäär** (loeb):

§ 1. Riigiametnikkude ja -teenijate palgaseaduse („Riigi Teataja“ nr. 1/2 — 1923. a.) § 1 jaotus „kohtunikud“ muudetakse järgmiselt:

1. Riigikohtu esimees 36.000 marka.
2. Riigikohtu abiesimees, osakonna esimehed, kohtupalati wanem esimees 34.200 marka.
3. Riigikohtu liikmed ja prokuröör, kohtupalati prokuröör 32.400 marka.
4. Kohtupalati osakonna esimees 30.600 marka.
5. Kohtuministeriumi kodifikatsiooni osakonna juhataja, rahukogu esimehed 28.800 marka.
6. Riigikohtu abiprokuröörid, kohtupalati liikmed, kohtuministeriumi kodifikatsiooni osakonna liikmed 27.000 marka.

7. Rahukogu abiesimehed ja prokuröörid 25.200 marka.

8. Kohtupalati abiprokuröörid ja rahukogu alalised liikmed 23.400 marka.

9. Ekspertiis-kabineti juhataja, rahukogu abiprokuröör ja tähtsamate asjade kohtu-uurijad 22.500 marka.

10. Rahukohtunikud, kohtu-uurijad, kohtupalati ekspertiis-kabineti juhataja abi 21.600 marka.

11. Lisarahukohtunikud 18.000 marka.

(Koosolekut hakkab juhutama abiesimees **M. Martna**.)

Juhataja M. Martna: Sõna on rkl. Jõeäär'il.

A. Jõeäär (sd.): Panen ette § 1 täiendada järgmise märkusega: „Märkus. Käesolewas jaotuses ettenähtud kuupalkasid kõrgendatakse: neile, kes on teeninud selles jaotuses ettenähtud ametites, alates 1. jaanuarist 1919. a. vähemalt 3 aastat — 3.000 marga võrra ja neile, kes vähemalt 6 aastat teeninud — 6.000 marga võrra, nimetatud aja hulka arvatakse ka teenistusaeg kohtuministrina või tema abina, sõjaringkonnakohtu esimehena või alalise liikmena, sõjawäe prokuröörina või selle abina.“

Peale selle panen ette järgmised muudatused vastu võtta: „1) Kuuendasse astmesse täiendawalt üles võtta „Rahukogu prokuröörid“; 2) seitsmendast astmest kustutada: „ja prokuröörid“ täiendawalt üles võtta „kohtupalati abiprokuröörid“; 3) kaheksandast astmest kustutada: „kohtupalati abiprokuröörid“ ja täiendawalt üles võtta „rahukogu abiprokuröörid“; 4) üheksandast astmest kustutada: „rahukogu abiprokuröörid“.

Wiimase ettepaneku kohta pean kõigepealt ütleva, et see sõrdlemisi väikese ulatusega on kulu poolest. Rahukogu prokurööre on ainult 4 ja kohtupalati abiprokurööre 2 isikut. Tähendatud muudatus on sisuliselt tarvilikuks tunnustatud ka härra Riigikohtu esimehe poolt. Selle ettepaneku vastuvõtmisega tõstetakse prokuratuuri ametites palgad ühe astme võrra. Mis puutub märkuse sissevõtmisesse, siis on see tarvilik sellepärast, et ilma selleta ei saa käesolew seadus üldse oma otstarbet kätte; kuna seadus vastuvõtmisega sel kujul, nagu see komisjoni poolt on esitatud, ei tõsteta kohtunikude palkasid üldiselt, vaid ainult alamates astmetes on

mõnesugused muudatused ette võetud. Siin oleks nüüd kaks võimalust: kas tõsta kõigis astmetes palkasid proportsionaalselt või anda teatud lisa teenistusaja järgi. Käesolewas ettepanekus on aluseks võetud see põhimõte, et palkasid tõstetakse teenistusaja järgi, misugune põhimõte ka Wabariigi Walitsuse poolt heaks kiidetud on seaduseelnõu seletuskirjas, kus seda on üksikasjaliselt põhjendatud ja leitud, „et seda viisi kõige otstarbekohasemaks tuleb pidada, sest palkade tõstmisega selle järgi, kui palju keegi enne on kohtuametis olnud, saadakse kätte seda, et kohtunikud oma ametisse püsima jääwad ja selletõttu wilumuse omawad, mis on õigustmõistmise korralikkuse ja ühtlasi ka asjade kiire otsustamise pea pandiks.“

Palkade tõstmist teenistusaja järgi pooldab ka härra Riigikohtu esimees kirjas, mis tema poolt Riigikogu komisjonile saadetud. Seda viisi tuleb tunnistada otstarbekohaseks ka weel sellepärast, et see riigilt vähem kulu nõuab, kui üldine palkade kõrgendamine ja siiski seda head tagajärge annab, et kohtunikud oma ametisse kauemaks püsima jääwad. Wäga suuri kulusid see riigilt ei nõua ja kohtumaksude muutmise seadus suurendab riigi sissetulekut kohtumaksude alal kaks korda niipalju, kui seda käesolew seadus riigilt väljaminekutena nõuab.

Kohtuminister R. Gabrel: Austatud Riigikogu liikmed! Wabariigi Walitsuse nimel pean waidlema nende paranduste vastu, mis härra aruandja poolt ette pandi. See märkus, mis siin ette loeti, oli Wabariigi Walitsuses wähe teisel kujul arutamisel. Wabariigi Walitsus leidis, et see märkus muudaks meie palgaseaduse süsteemi ja oleks kaalulisele võtta. Nüüd ei saaks seda märkust üksi kohtunikude kohta maksma panna, sest meie peaksime seda siis ka laiemas ulatuses tegema. Teised parandused, mis siin tehtud, lähewad ka lahku Wabariigi Walitsuse poolt tehtud ettepanekust. Sellepärast palun härra rkl. Jõeäär'i poolt tehtud muudatuste ettepanekud tagasi lükata.

Juhataja M. Martna: Lõpusõna on aruandjal.

Aruandja A. Jõeäär: Wastuwäiteks härra kohtuministrile lubaksin endale tähendada, et teenistusaja järgi

lisapalga maksmise põhimõte sugugi uus ei ole. See põhimõte on maksma pandud juba kooliõpetajate kohta kooliõpetajate palgaseaduses, ilma et halbu tagajärgi oleks märgata. Ma loodan, kui seda põhimõtet tahetakse edaspidi maksma panna ka teiste riigiametnikkude kohta, siis ei teeks see midagi paha, kuna see kooliõpetajate kohta juba maksew on, kui põhimõte juba praegu kohtunikkude kohta maksma pannakse, sest siis oleks rohkem eeldusi seda kõigi riigiametnikkude kohta maksma panna omalajal, kui arutamisele tuleb üldine riigiteenijate palgaseadus. Neid parandus-ettepanekuid, mis minu poolt tehtud, palun eraldi hääletada.

Juhataja **M. Martna**: Rkl. Jõeäär'i poolt on esitatud järgmised ettepanekud:

1) kuuendasse astmesse täiendawalt üles wõtta: „rahukogu prokurörid“;

2) seitsmendast astmest kustutada: „ja prokurörid“, täiendawalt üles wõtta: „kohtupalati abiprokurörid“;

3) kaheksandast astmest kustutada: „Kohtupalati abiprokurörid“ ja täiendawalt üles wõtta: „Rahukogu abiprokurörid“;

4) üheksandast astmest kustutada: „rahukogu abiprokurörid“.

Peale selle paneb rkl. Jõeäär ette § 1. täiendada järgmise märkusega:

Märkus: Käesolewas jaotuses ettenähtud kuupalkasid kõrgendatakse: neile, kes on teeninud selles jaotuses ettenähtud ametites, algades 1. jaanuarist 1919. a. vähemalt 3 aastat — kolmetuhande marga wõrra ja neile, kes vähemalt 6 aastat teeninud — kuuetuhande marga wõrra. Nimetatud aja hulka arwatakse ka teenistusaeg kohtuministrina wõi tema abina, sõjaringkonnaakohtu esimehena wõi alalise liikmena, sõjawäe-prokuröörina wõi selle abina.“

Asun rkl. Jõeäär'i ettepanekute hääletamisele;

1) kuuendasse astmesse täiendawalt üles wõtta „rahukogu prokurörid.“ (Hääletatakse.) Nähtawa enamusega on ettepanek wastu wõetud. (O. Köster, as.: Ära lugesda!) Asun uuesti hääletamisele. (Hääletatakse.) Ettepaneku poolt on 25 häält. — wastu 12, seega on ettepanek wastu wõetud.

2) seitsmendast astmest kustutada: „ja prokurörid“, täiendawalt üles wõtta: „Kohtupalati abiprokurörid“. (Hääletatakse.) Ettepaneku poolt on 28 häält, wastu — 1, seega on ettepanek wastu wõetud.

3) Kaheksandast astmest kustutada: „Kohtupalati abiprokurörid“ ja täiendawalt üles wõtta: „Rahukogu abiprokurörid“. (Hääletatakse.) Nähtawa enamusega on ettepanek wastu wõetud.

4) Üheksandast astmest kustutada: „Rahukogu abiprokurörid“. (Hääletatakse.) Nähtawa enamusega on ettepanek wastu wõetud. Asun rkl. Jõeäär'i järgmise ettepaneku hääletamisele: Panen ette § 1. täiendada järgmise märkusega: Märkus: Käesolewas jaotuses ettenähtud kuupalkasid kõrgendatakse: neile, kes on teeninud selles jaotuses ettenähtud ametites, alates 1. jaanuarist 1919. a. vähemalt 3 aastat — kolmetuhande marga wõrra ja neile, kes vähemalt 6 aastat teeninud — kuuetuhande marga wõrra. Nimetatud aja hulka arwatakse ka teenistusaeg kohtuministrina wõi tema abina, sõjaringkonnaakohtu esimehena wõi alalise liikmena, sõjawäe prokuröörina wõi selle abina. (Hääletatakse.) Ettepaneku poolt on 24 häält, wastu — 4, seega on ettepanek wastu wõetud. Hääletamisele tuleb § 1. ühes wastuwõetud parandustega. (Hääletatakse.) Nähtawa enamusega on § 1. wastu wõetud.

Aruandja **A. Jõeäär** kannab ette ja nähtawa enamusega wõetakse wastu § 2.

§ 2. Käesolew seadus hakkab maksma 1. aprillist 1925. aastast.

5. Riigiteenijate ametsõitude tasuseaduse muutmise seadus — Rahaasjanduse komisjoni aruandja **A. Jõeäär** kannab ette ja eraldi hääletamisel wõetakse wastu nähtawa enamusega seaduseelnõu pealkiri ja tekst.

Riigiteenijate ametsõitude tasuseaduse muutmise seadus.

Riigiteenijate ametsõitude tasuseaduse („Riigi Teataja“ nr. 113 — 1921. a. ja

nr. 43 — 1923. a.) § 10-da 1 liigi punktid a, b ja c muudetakse järgmiselt:

a) I—III astme palgasaajaile tsiivilametnikkudele, wabapalgaliste teenijatele, ohwitseridele, sõjawäeametnikkudele ja arstidele ning 1—7 astme palgasaajaile kohtunikkudele 800 m.

b) IV—I astme palgasaajaile tsiivilametnikkudele, wabapalgaliste teenijatele, ohwitseridele, sõjawäeametnikkudele ja arstidele ning 8—11 astme palgasaajaile kohtunikkudele 500 m.

Punkt c lõpusõnad: „ning 8—14 astme palgasaajaile kohtunikkudele“ maksuwseta.

(Sekretääri kohale asub abisekretäär **J. Piiskar.**)

6. Kohtumaksude ja -kulude seaduse muutmise ja täiendamise seadus — II lugemisel.

Üldkommissjoni aruandja **A. Jõeäär** kannab ette ja nähtawa enamusega võetakse wastuseaduseelnõu pealkiri.

Kohtumaksude ja -kulude seaduse muutmise ja täiendamise seadus.

Aruandja **A. Jõeäär** (loeb):

I.

Tsiivil kohtup. seadust muudetakse ja täiendatakse järgmiselt:

§ 200^a. p. 2 maksuwseta.

§ 844. Palwekirjade, nende lisade ja muude paberite pealt, mis antakse kohtutele, kohtu esimeestele wõi liikmetele, kinnistusosakondadele, prokurööridele ning kohtupristawitele, samuti ka nende poolt väljaantawate täitmislehtede, ära- kirjade, teatiste ja teiste sarnaste paberite pealt võetakse tempelmaksu: rahu- kohtunikkude juures ja rahukogudes, kui teise astme kohtutes, 30 marka poogna pealt ja rahukogudes, kui esimese astme kohtutes, kinnistusosakondades, kohtupalatis ja Riigikohtus 60 marka poogna pealt. Ära kirjad wastaspoolele on tempelmaksust wabad.

Märkus: Palwekirja lisade ja muude paberite pealt, mis käiwad tempelmaksustamise alla üldise tempelmaksu seaduse järele wõi mis on tempelmaksust üldse wabastatud wastawate seaduste alusel, nende esitamise puhul kohtusse tempelmaksu käesolewa paragrahwi järele ei wõeta.

§ 848¹. Kohtulõiwu wõetakse ka tsiivil nõudmistes, mis süüteo asjus esitatud, ts. kp. sead. §§ 848, 200⁷, 880 ja 888 alustel.

§ 848². Tulewase nõudmise kindlustamise palwe pealt (§ 1824 ja järgm.) wõetakse § 848 ettenähtud kohtulõiwu pooles suuruses, mis nõudmise esitamise korral kohtulõiwu maksmisel arwesse wõetakse.

Juhataja **M. Martna**: Sõna on rkl. Jõeäär'il.

A. Jõeäär (sd.): Selguse mõttes panen ette juurde wõtta § 848¹ lõppu „kusjuures tsiivilnõudjal on igal tingimisel waesuse õigus“.

See oli komisjoni mõte selle seaduse redigeerimisel, aga et mitte kahtlust ei tekiks, kas ta küllalt õieti on väljendatud, siis tuleks käesolew lisandus paragrahwile juurde wõtta.

Juhataja **M. Martna**: Rkl. Jõeäär'i poolt on tehtud ettepanek, wõtta § 848¹ lõppu sõnad „kusjuures tsiivilnõudjal on igal tingimisel waesuse õigus“. (Hääletatakse.) Nähtawa enamusega on ettepanek wastu wõetud. Panen hääletamisele I osa ühes parandusega. (Hääletatakse.) Nähtawa enamusega on seaduseelnõu I osa wastu wõetud.

Aruandja **A. Jõeäär** kannab ette ja eraldi hääletamisel wõetakse wastu nähtawa enamusega seaduseelnõu II ja III osa.

II.

Krim. kohtup. seadust muudetakse ja täiendatakse järgmiselt:

§ 194. Kohtukulud pannakse: 1) erasüüdistaja peale, kui süüalune õigeks mõistetakse, wõi 2) süüaluse peale, kui teda süüdi mõistetakse, 3) asjas, mis lõpetatakse poolte kokkuleppe alusel, mõlema poole peale ühesuurustes osades.

§ 977¹. Kohtukulud pannakse: 1) erasüüdistaja peale, kui süüalune õigeks mõistetakse, wõi 2) süüaluse peale, kui teda süüdi mõistetakse, 3) asjas, mis lõpetatakse poolte kokkuleppe alusel, mõlema poole peale ühesuurustes osades.

III.

Kriminaalkohus paneb oma otsuses iga süüdlaseks mõistetud kaebealusele, eraldi muudest kohtukuludest, weel iseäraliku

kohtumaksu peale, asjaoludele wastawas suuruses järgmisel määral: a) asjus, mis I astmes rahukohtunikule alluwad, 200 kunni 1000 margani, mõlemas astmes eraldi; b) asjus, mis I astmes rahukogule alluwad, 500 kunni 10.000 margani, mõlemas astmes eraldi.

7. Petseri maakonnast ehitus- ja küttepuude wäljaweo keelu seadus — Ilu-gemisel. Maakomisjoni aruandja **J. Wain** kannabette ja nähtawa enamusega wõetakse wastu seaduseelnõu pealkiri.

Petseri maakonnast ehitus- ja küttepuude wäljaweo keelu seadus.

Aruandja J. Wain (loeb):

§ 1. Ehitus- ja küttepuude wäljawedu Petseri maakonnast on keelatud, wälja arwatud riigile tarwilik ehitusmaterjal ja wineeri- ja tikutööstuses tarwitatawad kase- ja haawapakud.

Petseri maakonnaga piirduwate waldade elanikud wõiwad endi majapidamiste tarwidusteks Petseri maakonnast ehitus- ja küttepuud wälja wedada selle wallawalitsuse tunnistuse alusel, kus puumaterjali tarwitaja elab.

J. Holberg (põl.): Käesolewa seaduseelnõu § 1 annab wõimaluse metsamaterjalina Petseri maakonna piiridest wälja wedada ainult haawa- ja kasepakkusid, mis tiku- ja wineeritööstuse jaoks tarwitada wõib. Mina leian, et ei ole majanduslikult wastuwõetaw, kui peale selle wäga wäärtuslikku, nimelt musta leppa, keelatakse wälja wedada, mida niisama wäga palju tarwitatakse wineeri- ja mööblitööstuses, ja seda kohapeal palju odawama hinnaga müüakse ärapõletamiseks. Peale selle peab tähendama, et meil Põhja-Eestis on wähe lepametsi, kuna Lõuna-Eestis on järele jäänud wõrdlemisi palju lepametsa, millest mööblitööstuse jaoks wäga häid pakkusid, plankusid ja laudu saab. Mina teen aga wastawa paranduse käesolewa seaduseelnõu § 1. lõike I kohta selles mõttes, et luba antakse wälja wedada peale haawa- ja kasepakkude ka musta leppa pakkusid, plankusid ja laudu.

W. Grigorjew (wn.): Господа народные депутаты! Те лица, которые хотят помешать принятию этого законопроекта, поют все песни старые и крайне вредные

для печерян. Ведь было время, когда такими разговорами и подходами задерживали наш аграрный закон и только тогда дали ему ход, когда уже все было ликвидировано крупными землевладельцами. Теперь тоже самое наблюдается; очевидно еще не уничтожили последнего Печерского леса. Господа депутаты! Печерский уезд и без того был беден лесом, а последние годы его добились окончательно. Первый удар был нанесен во время общей войны; много погублено лучшего леса в Печерском уезде на большие окопы. Затем много погублено леса во время революции, — безвластия. Третьим неблагоприятным моментом для Печерских лесов было время, когда крупные землевладельцы ликвидировали тайно и явно свои леса и наконец, проведение новой границы с Латвией отрезало от нас последний лесной запас. Господа, необходимо принять этот законопроект, это я заявляю от имени громадного большинства населения Печерского уезда, этого требуют волостные советы нашего уезда и уездное самоуправление; за исключением, конечно, нескольких десятков лесопромышленников, скорей спекулянтов и несколько богатых лесом землевладельцев, но это капля в море с лесным голодом у нас. К третьему чтению я представляю и документы от Печерских самоуправлений.

J. Holberg (põl.): Kõigepealt oleks mul härra Grigorjew'ile niipalju öelda, et ta omawoliliselt räägib terve rahwa nimel. Minul on ka wäga hästi teada terwed külakonnad, kes paluwad, et keeldu mitte maksma ei pandaks. Ja see on täiesti arusaadaw. Suurem osa külasid, kes kommunaalselt maad ja metsa kasutasid, kui nad nüüd lähewad krundiajamise juures eraldi elama, siis saab igaüks ühe osa metsa alt maad. Aga metsa peawad nad maha raiuma ja ära müüma. Uued kohaomanikud, kelle talud — metsad — hiljemalt kruntimisele lähewad, saawad wõib olla kolmandiku sellest hinnast, mis teised sel ajal, kui wabawedu oli, said. Minu parandusega ei wõimaldata üldist waba wäljawedu, waid eriti just musta leppa ja kase pakkusid, plankusid ja ka laudu, mis on kasulikum ja wäärtuslikum mööblitööstustes ära kasutada, kui kohapeal põletada. (A. A. Anderkopp, tõer.: Siis wõib iga sugu metsa müüa!) Ei, ainult musta leppa ja kase pakkusid ja laudu, kuna okaspuumets endisesse seisukorda jääb, missuguse metsa wäljawedu keelatud.

S. Stsherbakow (wn.): Господа народные представители. Я должен обратить ваше внимание на то, что когда потребовался строительный материал для восстановления жилищ военнопогорельцев, то лесное управление не нашло возможным взять таковой из пределов Печерского уезда и вынуждено было взять из соседних уездов, а потому предлагаю поддержать законопроект, дабы нашим хуторянам и новопоселенцам не пришлось бы доставлять лесной строительный материал за десятки и сотни верст.

Juhataja M. Martna: Lõpusõna on aruandjal.

Aruandja J. Wain: Parandused, mis rkl. härra Holberg tegi, laiendaksid seadust ühest küljest lepuuusortide peale. Mööblitööstusele võib juba palju peenemaid puid tuua, kui seda on wineeripakud. Selle uue redaktsiooni järele võiks kaski, leppi ja haabu välja wedada igasuguses jämeduses, kuna väljavedamise keeld jääks maksma kuuskede ja mändide kohta. (J. Holberg, põl.: Keegi juba kaseoksi välja wedama ei hakka.) Riigikogu võiks ju teisiti otsustada, kui maakommisjon arwab, aga meie peame selle juures teadma, et Petserimaa palju tihedamalt rahwaga üle külwatud on, kui teised meie riigi osad. Teiseks teame, et Petserimaa on üks nendest riigi osadest, mis sõja puhul kannatas, nimelt majade kaotusega, ja neid maju asemele ehitades, nagu kuulsite Petseri kohaliku inimese käest, Petserimaa enese metsast ei jätkunud, waid metsa tuli mujalt wedada. Et igal mööblipakukesel see wäärtus oleks, et teda tingimata Petserimaalt wõtma peab, seda on raske uskuda. Mööblipakud on harilikud puud ja sellepärast ei ole neid tarwis Petserist otsima minna.

Juhataja M. Martna: Rkl. Holberg'i ettepanek on järgmine: „Teen ette-

paneku, wõtta käesolewa seaduse § 1. esimene lõige järgmiselt: „Ehitus- ja küttepuude väljawedu Petseri maakonnast on keelatud, välja arwatud riigile tarwilik ehitusmaterjal ja wineeri- ja tikutööstuses ja mööblitööstuses tarwitawad kase-, lepa- ja haawapakud, plangud ja lauad“. (Hääletakse.) Ettepaneku poolt on 22, wastu 37 häält, seega on ettepanek tagasi lükatud.

Häälendamisele tuleb § 1 komisjoni poolt ettepanekud kujul. (Hääletakse.) Nähtawa enamusega on § 1 wastu wõetud.

Aruandja J. Wain kannab ette ja nähtawa enamusega wõetakse wastu § 2.

§ 2. Süüdlasi selle seaduse rikkumises karistatakse rahukohtu, trahwiseaduse § 29 põhjal.

W. Linnamägi (krst.): Meil on päewakorras järele jäänud weel ainult 2 punkti, nimelt riigimaade põlisele tarwitamisele ja omanduseks andmise seadus ja maanteede seadus. Need on mõlemad tähtsad seadused ja nende juures tuleb tingimata pikemaid waidlusi ja ei ole loota, et need täna wastu wõetaks, homme aga tuleb arutamisele eelarwe ja nii ei ole mingit mõtet selle seaduse arutamisega täna alata ja I lugemisel wastu wõtta, et siis pärast eelarwet, mõne paari nädala pärast, uuesti arutamisele wõtta. Sellepärast teen ettepaneku need punktid päewakorrast ära wõtta ja koosolek lõpetada.

Juhataja M. Martna: On tehtud ettepanek lõpetada koosolek. (Hääletakse.) Ettepaneku poolt on 37 häält, wastu 23, seega on otsustatud koosolek lõpetada. Lõpetan koosoleku.

Koosolek lõpeb kell 8.50 min.

Algkirjale alla kirjutanud:

Riigikogu esimees **J. Tõnisson.**

Abiesimees **M. Martna.**

Abisekretäär **J. Holberg.**

Abisekretäär **J. Piiskar.**

